

#mojeargo

TO NEJLEPŠÍ Z MAGAZÍNU #MOJEARGO

**BARBORA
MAJCHRÁKOVÁ**
Trapasy jsou nejlepší
inspirace

TRUJKUNT
Major Saran,
detektivní hrdina
v akci!

**CHLOE
BUIŤINGOVÁ**
Veterinářka v džungli

**DANKA
ŠTOFLOVÁ**
Indiánský recept
na šťastný život

PETR KYLIÁN
a muži na pokraji
naděje

Robert Fulghum
Půjde o srdce

LETNÍ SPECIÁL

**Přistání na pláži fantazie:
Letní knižní dobrodružství
pro váš odpočinek**

upřesňovač

2

04 **článek**
Bohumil Vostal
Portrétoval anglickou královnu

08 **Klára Teršová**
o novém románu *Až ke křížku*

11 **Mary Chamberlainová**
Do historie se silnými ženami

12 **rozhovor s Petrem Sagitariem**
„Trujkunt: Major Saran, detektivní hrdina v akci, který se nepáře s ničím a s nikým!“

16 **Stav beztlíže**
Nové povídky
Woodyho Allena

18 **Chloe Buitingová**
Náš svět je křehký a musíme se naučit o něj pečovat

22 **Barbora Majchráková**
Trapasy jsou skvělou inspirací při psaní

24 **Danka Štoflová**
Moderní doba nás semlela. Indiánský recept na šťastný život

26 **Anna Strnadová**
Temné odstíny Volyňské rapsodie

28 **Petr Kylián**
Aby zůstalo víc než jen kocovina

30 **Leo Rosten**
Jak se smát s panem Kaplanem

34 **Ztracená duše vraha**
Kolik osobností měl Billy Miligan?

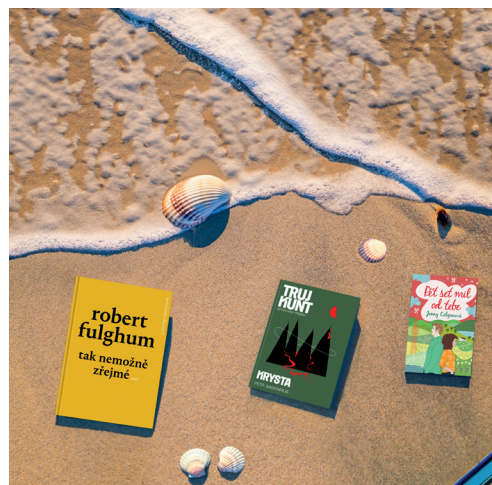
36 **Nathacha Appanah**
rozhovor o knize Poslední bratr

#mojeargo

**Přistání na pláži fantazie:
Letní knižní dobrodružství
pro váš odpočinek**

Začíná léto, je načase sbalit si plný kufr knih (a do zbytečku místa vmáchnout plavky, jedno dvě trička a šortky). A kdybyste náhodou nevěděli, co číst, máme pro vás celé číslo plné těch nejlepších letních tipů. Libo-li detektivky, romantiku, historické romány nebo biografie? To všechno a mnohem víc najdete v letním čísle časopisu #mojeargo.

 # Argonauti

PORTRÉTOVAL ANGLICKOU KRÁLOVNU

#

Příběh sochaře českého původu Františka Bělského patří k těm nejzajímavějším, jaké turbulentní dvacáté století mohlo přinést. Aneb – poslyšte pravdivou pohádku o tom, kterak židovský kluk prošel útrapami války a pak měl tu čest vytvářet sochy Winstonu Churchillovi nebo lordu Mountbattenovi a k tomu busty značné části královské rodiny.

© foto: Jan Kříkava

#rozhovor

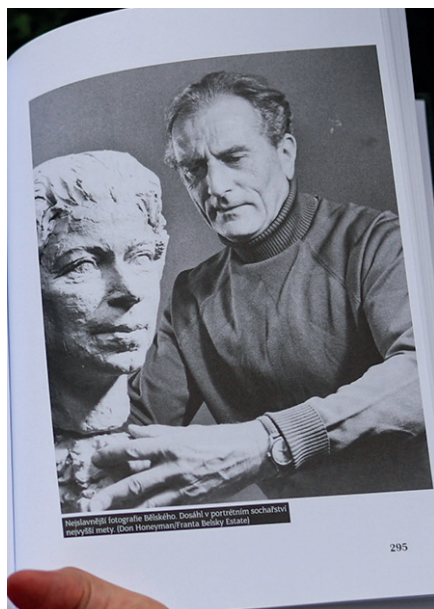

Bohumil Vostal léta pracoval jako zpravodaj pro Českou televizi v Londýně. Tam také před dvěma lety natočil reportáž o sochaři Frantovi (jak umělec sám sobě říkal) Bělském – v našich zemích poněkud nespravedlivě polozapomenutém sochaři, jenž patřil k úzké špičce londýnské výtvarné scény druhé poloviny minulého století. A protože Bohumila Vostala příběh tohoto pozoruhodného muže velice zaujal, rozhodl se zjistit si o něm trochu víc...

Vítejte v Británii

Vznikla tak kniha [Portrétoval anglickou královnu – Franta Bělský, česko-anglický příběh 20. století](#), která je fascinujícím ponorem do života jednoho muže, podrobným, fundovaným, připravovaným s láskou a absolutním zaujetím. Z jejích řádků salá úzký vztah, jaký autor k objektu svého zájmu postupem času získal, jeho touha zjistit si o něm úplně všechno – a toto všechno pak ještě dál zasadit do místy až nečekaných souvislostí.

Kromě nezapomenutelného pomníku Frantovi Bělskému tak Bohumil Vostal vytvořil i plastický

obraz Británie té doby, s důrazem kladeným na její pestrý umělecký svět, místy přívětivý, místy však i velice krutý. Defilují zde zástupy historických postav, s nimiž byl Franta v blízkém kontaktu, a čtenář jen krouť hlavou, jak se to mohlo stát, že o tomto úžasném člověku, na kterého bychom měli být jako na krajana právem hrdí, vlastně doteď slyšel tak málo.

Život sochaře

Životopis sochaře ve třinácti kapitolách – popisující jak jeho soukromí, tak způsob, jímž vznikaly nejslavnější zakázky –, je doplněn spoustou naprosto unikátních fotografií.

Po úvodní kapitole vyprávějící o přelomovém setkání s královnou matkou, která Frantovi cestu do královského paláce v podstatě otevřela, už autor postupuje chronologicky. Začíná dětstvím v Československu, pokračuje dobrodružným líčením válečných eskapád (kde došlo i k Frantovu setkání s Winstonem Churchillem, jež ovlivnilo celý jeho život) a přes kratičkou poválečnou epizodku v naší zemi proplouvá fascinující britskou anabází až do Bělského smrti.

Jednotlivé kapitoly se pak už se zabývají významnějšími pracemi, jež Franta Bělský dostal za úkol vysochat – a to jak tím pozitivním, tedy možností poznat nejvýznamnější osobnosti té doby, tak složitými boji, které musel český sochař podstoupit, aby pronikl do uzavřené a dosti konzervativní britské společnosti.

Vostal mikroskopicky rozebírá každý detail, odhaluje všechna setkání, která se uskutečnila (a lituje těch,

384 stran

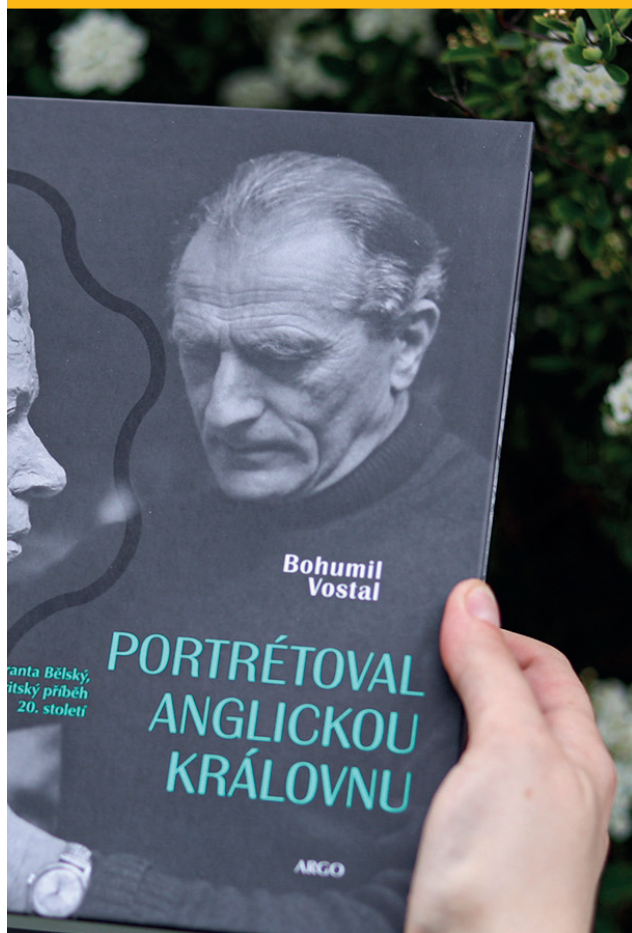
biografie

9 piv / 538 Kč

11 espress

Bohumil Vostal

Bohumil Vostal je novinář a autor reportážního dokumentu o sochaři Frantovi Bělském, který uvedla ČT24 u příležitosti 100. výročí jeho narození. Zpravodajsky pokrýval svatbu prince Harryho a vévodkyně Meghan, pohřeb prince Philipa, Platinové jubileum a státní pohřeb Alžběty II. O českém exilu v Anglii natočil v roce 2018 pořad Zapomenuté protesty, který byl nominovaný na FPA Awards v Londýně. Pracoval jako zpravodaj České televize ve Washingtonu, předtím v Londýně (2018–2022) a Bruselu (2012–2017). V letech 2000–2005 působil jako externí redaktor české redakce BBC v Praze.

k nimž z nejrůznějších důvodů nedošlo), z dobových rozhovorů nebo článků v novinách či časopisech a mnoha dalších odborných i složitými cestami objevených soukromých materiálů vyzískává potřebné ingredience – a ty pak mísí do neskutečně barevného koktejlu tváří, míst, situací – a uměleckých děl.

Svět za kanálem

Klíčovým pramenem k cestě za Bělského osobností se pak pro Vostala stal nalezený rukopis humoristického cestopisu *Svět za kanálem*, stojícího někde mezi Karlem Čapkem a Jerome Klapkou Jeromem, jež Bělský koncem 40. let minulého století sepsal se svou milovanou anglickou manželkou a věčnou múzou Cooee a který nikdy nevyšel, protože v té době v naší republice již po bolševicku přitruhovalo.

Právě v útržcích citovaných z něj se naplno ukazuje Bělského smysl pro humor a nadhled, a také určitá zapuťlost a zaťatost, díky kterým nakonec pronikl tam, kam z našinců málokdo. Vždyť kolik umělců nepocházejících z Británie se může ve svém *curriculum vitae* pochlubit tím, že jim modelem seděli královna matka, Alžběta II., princ Philip, princ Andrew nebo princ William, a to v době, kdy byl ještě malým chlapcem.

Jiří Popiolek

#

CHCI VÍCE PŘEDSTAVIT KONTRASTY AŠE – KRÁSU A OŠKLIVOST

... říká Klára Teršová, spisovatelka, která se ve svých knihách zabývá Ašskem a jeho pohnutou historií. Za svou prvotinu *Bílý pramen* získala Cenu Miroslava Ivanova v kategorii historický román. Teď vychází její druhý román *Až ke křížku*, v němž se vracíme do Aše, tentokrát ve druhé polovině 20. století.

© foto: Jan Křikava

Když se řekne „Aš“ a „Verněřov“, co se ti vybaví jako první?

Láska, dětství, strach, lítost, tajemství. Domov. Ani jeden z těch výrazů nejde oddělit od ostatních. Aš i Verněřov jsou komplikovaná místa, ale nedokážu je amputovat, i kdybych snad chtěla. A samozřejmě bych ještě přidala jedno slovo: knihy.

Zatím jsi z tohoto regionu napsala dvě, původně jsi plánovala tři. Změnilo se na tom něco, nebo opravdu chceš po té příští skončit?

Kdo ví...? Už mám v hlavě načrtnutou osnovu třetí knihy, která by měla završit „ašskou trilogii“. Ale je docela možné, že tím zúčtování

s mým městem nekončí. Například u Hedviky z *Bílého pramene* si umím představit nějaké pokračování, nebo naopak můžu jít hlouběji do jejího dětství v podobě knihy pro děti.

Ale nevím, jestli bych uměla napsat dětskou knihu, ačkoli mojí favoritkou mezi autorkami je Astrid Lindgrenová. Obecně – většinou mám už někde vzadu v mysli víc příběhů na jednu. A já bych chtěla ještě napsat knihu v ich formě jako muž...

Čím tě to láká?

Autorky u nás píšou většinou pro ženy, ale autoři mají jak čtenáře, tak čtenářky. Líbilo by se mi vžít se do postavy natolik, že by o ní chtěl

číst i muž. Teď si říkám, že to možná nejde obráceně – zatímco čtenářka se vžije do mužského hrdiny, muž do ženské nikoli nebo obtížně.

Není to třeba tím, že počet čtenářek je v současnosti daleko vyšší než čtenářů?

Určitě také. Otázka je proč. Necílí knižní marketing hlavně na ženy? Nebo prostě nejsou autoři, kteří by dokázali napsat nového *Kmotra*, *Egyptana Sinuheta*, stvořit remarqueovské hrdiny? Či dokonce ztratili muži potřebu číst z titulu minulých intelektuálních výsad, které ženy stále nepovažují tak nějak za samozřejmé?

Jaké intelektuální výsady máš na mysli?

Přístup ke vzdělání, politice, filozofii. Myslím tím, zda tak trochu nerezignovali na to, jak dobře by měli nebo mohli být vybaveni, a čtení je nepochybně jedním z předpokladů analytických, jazykových i rétorických dovedností. Mně třeba dalo čtení mnohdy víc než škola.

Kteří spisovatelé tě vlastně ovlivnili nejvíce? A máš nějakou knihu, u níž by sis řekla: Tohle bych chtěla napsat?

Jakou malou určitě ta Lindgrenová. A pak finální impuls k tomu, že má smysl psát o periferii, byla Ferrante, jejíž *Geniální přítelkyně* se odehrává na periferii Neapole. Takové to společenské bahno, to mi připadá lákavé.

Kdysi mě fascinoval realismus a naturalismus – Balzac, Zola. A pak Remarque. V poslední době mi pak učaroval román *Arturův ostrov* Elsy Morante, to je dokonalost do puntíku.

Bílý pramen se odehrává v období první republiky a druhé světové války, *Až ke křížku* za normalizace a v současnosti, tedy v době, kterou už jsi částečně sama zažila. Vnímala jsi ten rozdíl při psaní? A co se ti lépe psalo?

Obojí mi šlo dobře od ruky. Samozřejmě vžít se do těch zlomových dějinných okamžiků je někdy složité. Psát Až

ke křížku bylo těžší v tom, že hlavní postava je inspirována mojí babičkou a balancovala jsem, abych jí nějak nekrivdila, neublížila. Například mě ona sama požádala, abych tam nedávala jedno konkrétní slovo – prokletí.

Klára Teršová

Klára Teršová se narodila v roce 1989 v Aši. Vystudovala politologii na Univerzitě v Hradci Králové a ekonomii na České zemědělské univerzitě. Dva semestry absolvovala ve španělské Salamance a Granadě, jako stážistka působila v Bruselu. Souhra okolností ji zavedla zpátky do Aše. Neutišená situace města v pohraničí ji podnítila k založení neziskové organizace Smrčiny, jejímž cílem je rozvoj tohoto rozporuplného, i když krásného místa. Autorčina prvotina, *Bílý pramen*, se odehrává za doby první republiky až do odsunu původních německých obyvatel. Současnost a minulost, zchátralost i překrásná příroda byly inspirací k napsání navazující novely *Až ke křížku*, kde Teršová tentokrát nahlíží léta sedmdesátá prizmatem žen z vlastní rodiny. Současně autorka vede svoji kavárnu v části obce Vernéřov u Aše. Klářin blog o životě na konci světa, o Aši a o pečení najdete na internetové adrese www.madeinzapadakov.cz.

To prokletí se nějak týkalo Aše?

Ne, jedné postavy. Babička byla stejně jako Eliška z knihy trochu pánbíčkářka, prokletí pro ni bylo jako rouhání.

A čeká tě podobné balancování i ve třetí části? Taký v ní budeš vycházet z osudů vlastní rodiny?

Bude to autofikce. Dala jsem si závazek vybrousit každé slovo, každý řádek, aniž bych sklouzla k patetičnosti. Chci zároveň více představit současné kontrasty Aše – krásu i ošklivost. A jako v *Bílém prameni* i v knize *Až ke křížku* promítnu tyto kontrasty do hlavní postavy. Možná jsme sami obrazem svého města, více, než si uvědomujeme.

Aš je pro tebe srdeční záležitostí. Máš zde nejen cukrárnu, ale jsi v radě města, tvoříš blog Made in Zapadákov, píšeš o Aši knihy. Kde se ten hluboký vztah zrodil?

Řekla bych, že už v dětství, které jsem tu strávila a které bylo idylické. Jako dítě jsem nevnímala tu negativní stránku, nezastavené proluky nebo vykořeněné lidi. Kousek té idylky jsem si chtěla vzít zpět i v dospělosti. A ve chvíli, kdy jsem začala vnímat negativa, jsem je chtěla změnit. Beru to jako jistý úkol, životní cíl.

Tohle je ale olbřímí úkol. Myslíš, že najdeš dostatečné množství síly, energie, času – a hlavně lidí, kteří ti s ním pomůžou?

Vnímám, že svět je teď hodně na rozcestí v mnoha oblastech, a to může znamenat cokoli. Nezbyvá nic jiného než žít v souladu se svými principy a pokud možno dokončit ty úkoly. Ve finále se při tom člověk může spolehnout jen na své nejbližší. Je to o vůli a díky ní člověk dokáže hodně. A tu mám.

ptal se Jiří Popiolek

DO HISTORIE SE SILNÝMI ŽENAMI MARY CHAMBERLAINOVÉ

#

Historičku Mary Chamberlainovou můžete znát z románů *Švadlena z Dachau* a *V utajení*. *V zapomnění* je třetí knížka, která v češtině vychází. I tentokrát se podíváme do minulosti a do období druhé světové války.

Londýn 1958. Šestadvacetiletá Betty Fisherová se jako jedna z prvních připojí ke kampani za jaderné odzbrojení a na ustavujícím shromáždění se seznámí s jistým Johnem Harrisem. Ten si s sebou nese trauma ze závěrečné fáze druhé světové války, již strávil v Berlíně. Johnův obdiv k Betty se postupně přerodí v potřebu ji chránit, pronásledují jej vzpomínky a představy. A jak se John postupně rozpadá, i v Betty se probudí vzpomínky, i ji brzy dožene minulost.

foto © Sean Gannon

Mary Chamberlainová (* 1947) je emeritní profesorkou historie na Oxford Brookes University. Celý život se zabývala ženskou historií, orální historií a dějinami Karibiku (kde také žila), tedy „malými příběhy“ skrytými za oficiální velkou (neboli také mužskou) historií. Z této odbornosti se zrodil i její první román *Švadlena z Dachau*, v němž Chamberlainová líčí, jak cílevědomou a talentovanou osmnáctiletou Adu semelou neúprosná kola dějin, a to nejen prostřednictvím „nepřátel“, tedy Němců za druhé světové války, ale i patriarchální společnosti v domácí Británii. Také ve svém třetím románu *V zapomnění* se autorka vrátila do období druhé světové války a opět dokázala, že i když knih na toto téma vznikly už tisíce, ona zná příběhy, o nichž jsme ještě neslyšeli. Tento se zčásti odehrává v poválečném Londýně a zčásti v Berlíně

na konci druhé světové války. Čím si prošli Berličané, kteří se octli ve východním sektoru spravovaném rabujícími ruskými vojáky? V zapomnění ukazuje mimořádné, ale i zcela všední zkušenosti, které lidé za války zažívali. Špionáž, lži, tajemství, oběti, emocionální a tělesné trauma...

A co se s nimi stane poté, co válka skončila, pokud ji přežili? Co se stane s rozbitými rodinami? S lidmi, kterým do života vstoupila tragédie, ztráta, zranění? K životu, jaký byl předtím, už se vrátit nemohou, ale jak se s tím vším mají vypořádat? A komu může Betty věřit, když se v Londýně pokouší začít znovu? Nelehké otázky s nelehkými odpověďmi. Každopádně ovšem čtení, které stojí za to.

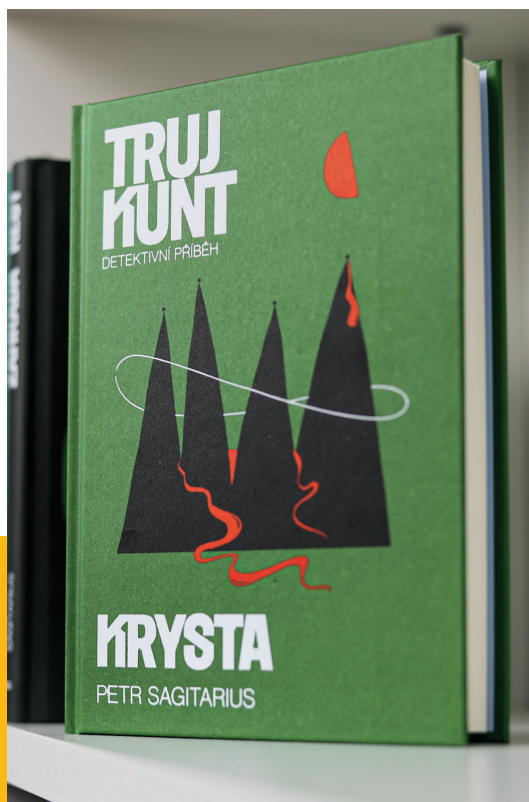
Své minulosti neutečete!
Nový skvělý román autorky bestselleru
Švadlena z Dachau

Mary Chamberlainová V zapomnění

FUNKČNÍHO SOCIOPATA SARANA BY U POLICIE MOŽNÁ ANI NEZAMĚSTNALI

#

Petr Sagitarius, autor detektivní série *Trujkunt*, vydal v květnu už pátou knihu, tentokrát pod názvem *Krysta*. O procesu psaní, motivaci a autorských záměrech si s ním povídal Jiří Popiolek.

 # Všechny příběhy z Trujkuntu svou civilností při samotném procesu vyšetřování působí velice uvěřitelně. Nakolik je pro tebe podstatná profesní stránka věci – tedy konzultuješ s někým skutečné pracovní postupy kriminálky?

Nebýt mého výborného kamaráda Marka, bývalého policisty s pětadvaceti odslouženými lety, tak bych se do psaní detektivek vůbec nepouštěl. On sám sice tvrdí, že čtenáře zajímá víc příběh, nicméně jistou kriminalistickou uvěřitelnost musí mít detektivka také.

Dnes jsme žánrem krimi doslova zaplaveni, kdekdokdo se cítí jako expert, takže na odborné stránce záleží. Čtenáři jsou pozorní. Nevím, do jaké míry splňuje správné kriminalistické postupy *Trujkunt*. Snažím se, ale do přílišných detailů nezabředávám, ty jen brzdi příběh. Dávám přednost dynamice před popisností. Hlavní postava je akční hrdina. S ničím a s nikým se nepará.

 # Kde se vlastně Roman Saran vzal? Jak jsi jeho postavu tvořil?

Nedávno jsem našel první verzi novely *Dwur* a musel jsem se smát. Detektivní zápletka je stejná, ale Saran se jmenuje Pavel a není kriminalista, ale novinář. Navíc

je příběh vyprávěn v první osobě, což vyznívá velmi směšně, neboť jsem se neubráníl tendenci Sarana jaksi vylepšovat. Vysoký brunet, švihák lázeňský. Kupudivu se nerval. Nemělo to grády, bylo to srandovní.

Tak jsem si vymyslel vysoce funkčního sociopata Romana, rapla na hranici uvěřitelnosti, kterého by u policie možná ani nezaměstnali. Musel mě bavit, což je taky podstata *Trujkuntu*. Chci v prvé řadě psaním pobavit sám sebe. Čtenář je až na druhém místě. A pokud jej Saran a spol. pobaví a zaujme také, o to větší mám radost a chuť splétat osudy blondatého magora a buldozera ženských srdcí dál.

 # Víš, jak skončí?

Proč by končil? V šestém díle přijde v jeho životě zásadní zlom. Dost mě naštvál. Ale už jsem mu odpustil a jedeme dál.

 # *Trujkunt* je kromě detektivky taky něco jako místopis severovýchodního koutu naší republiky. Kam nás ještě hodláš zavést a která z těch míst jsou pro tebe nejdůležitější?

Nebudu zastírat, že si zajímavá místa občas vybí-

© foto: archiv autora

rám záměrně. Svým geniem loci dodají podle mě příběhu „šťávu“ a čtenáři, který náš region nezná, alespoň přiblížím krásy tak trochu opomíjeného koutu naší země. Děj šesté knihy série s názvem *Prales* se částečně odehrává na hranici národní přírodní rezervace Mionší. Prastarý jedlo-bukový praes se tak trochu podobá zakázané Zóně z románu bratří Strugackých.

Mojí srdcovkou je však úchvatný léčebný park plicního sanatoria v Jablunkově, po Průhonických druhý největší, a co se týče stromů, keřů či rostlin také nejbohatší v republice. Říkám mu naše skrytá perla. Chodím do parku pravidelně odpočívat i přemýšlet o příbězích. Mé múzy žijí poblíž třešně Sargentovy mezi magnolie-mi a rododendrony.

 # Máš při psaní předem rozmysleno, kam se příběh rozvine, nebo jsi klasický intuitivce typu Raymonda Chandlera, který prostě píše a čeká, až se mu vrah vyloupne sám?

Námět dalšího příběhu mám v hlavě už ve chvíli, kdy dopisují předchozí díl. Základní obrysy, zbytek je

© foto: Jan Křikavá

intuitivní hra. Občas nevím, co se stane za další tři kapitoly. I vraha jsem jednou přepsal. Rád se nechám překvapit.

U novely *Rest* jsem věděl pouze to, že větou, kterou začnu, taky skončím. Zbývalo vyplnit prostor

mezi nimi. Jak říkám, je to hra, zábava, neberu se vážně. Nechci nic zásadního světu sdělit. Když hra na krimi ztrácí dech a potřebuji nápad, tak vyrazím do parku za múzami pro polibek.

 # Už sis zkusil několik novel,

Petr Sagitarius

Petr Sagitarius (* 1966) je český detektivkář s polskými kořeny, který se narodil a vyrůstal v Třinci, nyní již pětatřicet let žije a poslední roky také píše v Jablunkově. V prostředí česko-polsko-slovenského trojmezí se také odehrává děj většiny příběhů jeho detektivní série Trujkunt. Pracoval jako učitel, kulturní referent, dělník, výtvarník a novinář a v letech 1998 až 2014 také jako starosta města Jablunkova, v současnosti je v invalidním důchodu. Vše, co posbíral dosavadní cestou životem včetně originálního těšínského nářečí, se odráží v jeho kriminovelách. První trilogie pod souhrnným názvem Trujkunt vyšla v roce 2020 a byla nominována na moravskoslezskou kulturní cenu Jantar. V roce 2021 byla vydána dvě pokračování Trujkuntu nejprve s novelami Klasztor a Návrat, posléze Pierot a Na krev a naposledy Zahrada a Rest. Autor, pokud jde o žánr krimi, obdivuje Chandlera, Larssona a Erbeny, miluje povídky i filmy Woodyho Allena, směje se nekorektním vtipům kreslíře Dagssona, poslouchá kapelu Rammstein a baví se psaním dalších a dalších detektivních příběhů.

Krysta je prvním románem série. Jaký je rozdíl v tom, koncipovat zápletku u kratšího a delšího textu?

Vůbec jsem nepřemýšlel nad tím, že z Krysty bude román, jak říkáš. Nic jsem nekoncepoval, ani nevím, jak se to dělá, prostě jsem napsal tolik slov, kolik jsem cítil, že je potřeba. Tak jako vždy. Je pravda, že teď mám napsáno takzvaně „do foroty“, takže mám čas a můžu si s postavami hrát víc. Z rozepsaného sedmého pokračování mi leze román, chceš-li. I když mi spojení „píšu

román“ přijde legrační. V mém případě určitě. To bych se musel brát vážně.

 # Co člověka vede k tomu, že usedne k počítači a začne psát? Kde se v tobě ta touha - přece jen v pokročilejším věku - vzala?

Nevím, jak to mají ostatní kolegové, ale mě k psaní přivedla nutnost ukočírovat negativní myšlenky, které mi rarach fantazie občas podsouvá. Je to prosté. Když se ponořím do Trujkuntu a soustředím se na zaplétání a rozplétání vraždy, tak můj soukromý

Barbucha neroste. A kromě toho stejně nic kloudného, čím bych se v invalidním důchodu zabavil, neumím.

Touha? Ta je pro umělce. U mě platí, když musíš, tak chceš. Jinak si mentálně pokročilý nepřipadám. Výhodou vyššího věku je především fakt, že si nemusím některé situace vymýšlet, život fantazii hravě překoná. A já mám už docela slušně odžito.

 # Jazykovou libůstkou tvých knih je nářečí „po naszymu“, které kombinuje především češtinu s polštinou. Máš nějaká pravidla, kterých ses při jeho tvoření držel, nebo je to čistě odposlouchané ze skutečného nářečí?

Nemusím nic odposlouchávat, já po naszymu běžně mluvím. Dnes už sice jenom s maminkou, ale pro mě je to živá řeč. Do česko-polské rodiny jsem se narodil. Zdejší nářečím hovoří tisíce lidí v našem regionu. Chci, aby byly mé příběhy autentické. Není to záměr ve smyslu - aby byl Trujkunt pro čtenáře z Čech či Moravy zajímavější, barvitější, okořením ho cizokrajným dialektem. Takhle nepřemýšlím, nekalkuluju.

 # ptal se Jiří Popielek

STAV BEZTÍŽE: NOVÉ POVÍDKY WOODYHO ALLENA

V polovině června spatřil světlo světa český překlad úplně nových povídek Woodyho Allena. Knihu spolu s překladatelem Michaelem Žantovským jsme představili 13. června v Unijazzu. Váženými kmotry byli manželé Jan Hrušínský a Miluše Šplechtová, kteří téměř dvě desetiletí ztvárňovali ústřední dvojici ve hře Woodyho Allena *Zahraj to znovu, Same* v Divadle na Jezerce.

Michael Žantovský ve své monografii o Woodym Allenovi z roku 1990 napsal, že tento režisér, herec, komik, hudebník, scenárista, dramatik a prozaik, narozený v roce 1935, je „ojedinělý v tom, že svou výpověď neomezuje na reflexi světa, nýbrž svět současně transformuje. V jeho dílech se reálné snoubí s magickým. Imaginární svět v jeho vidění tvoří přirozenou a rovnocennou protiváhu slzaového údolí. Právě díky této dialektice vnímání odchází divák z jeho filmů plných problémů, lidského neštěstí a směšnosti očištěn, povzburzen, v pravém slova smyslu povznesen“. Podobná slova by se dala vztáhnout i na Allenovy povídky. „...v ‚malých‘ žánrech povídky a eseje se objevuje celá řada námětů a témat, která Allen zpracovává později filmově, i když často ve velmi transformované podobě,“ píše dále Žantovský. „Je zřejmé, že krátké literární práce jsou pro Allena dílnou, v níž si může ověřovat své nápady. Tato důkladná literární příprava se pak odráží i v jeho scénářích, které často obstojí jako literární práce samy o sobě.“

Slova Michaela Žantovského tu nepřipomínám náhodou, protože právě on se překládům Allenovy tvorby (vedle Dany Hábové) soustavně věnuje. Žantovský a Hábová se po-

dělili o překlady povídek z prvních tří Allenových sbírek: *Vyřídít si účty* (1971, Argo 1997), *Bez peří* (1975, Argo 1995) a *Vedlejší účinky* (1980, Argo 1996). Po nich se Allen jako prozaik odmlčel, až v roce 2007 vydal soubor všech tří sbírek v knize *Obhajoba šilencova* (Argo 2018) a pak i novou sbírku *Čirá anarchie* (Argo 2007 v překladu Dany Hábové). V roce 2020 vyšly dlouho očekávané Allenovy paměti *Mimocho-dem* (Argo 2021 v překladu Michaela Žantovského). A konečně v roce 2022 nový, pátý soubor povídek *Stav beztlíže* (Argo 2023 v překladu Michaela Žantovského).

Už víme, že v povídkách je Allen vynikající parodik a že terčem jeho posměchu je celá řada témat od psychoanalýzy přes existenciální filozofii po judaismus. K nejslavnějším povídkám patří *Metterlingovy seznamy* o vydání seznamů prádla slavného zemřelého spisovatele nebo *Postava Kugelmasse* o stárnoucím profesorovi, jemuž kouzelník umožní prožít román s Emmou Bovaryovou ze slavného Flaubertova románu. Osobitý, inteligentní a absurdní humor nechyběl ani v osmnácti povídkách *Čirá anarchie* a najdeme ho i ve sbírce nové, kombinovaný s jistou plachostí a notnou dávkou nervózní sebereflexe.

Stav beztlíže se přitom vyznačuje i pozoruhodnou tematickou šíří, přičemž Woody Allen vždy zůstává nezaměnitelným originálem. Devatenáct nových povídek tak potěší všechny příznivce Allenova humoru, zvláště poté, co jeho paměti přece jen tak veselé nebyly...

378 stran

6

Woody Allen

Woody Allen (* 1935) je světově proslulý režisér, scenárista, spisovatel, herec a komik. Patří k hrdce amerických filmařů, kteří se dokázali prosadit coby tvůrci ryze autorských snímků. Ačkoli nedokončil ani první semestr na Newyorské univerzitě, bezesporu se řadí k významným intelektuálům své doby, se zvláštní citlivostí pro neuralgické body moderní společnosti. Jeho osobní život byl a je plný výstřelků a eskapád, ale i díky tomu se mohl stát inspirací pro Allenovou nadobýčeji bohatou tvůrčí kariéru.

6,7 piva / 348 Kč

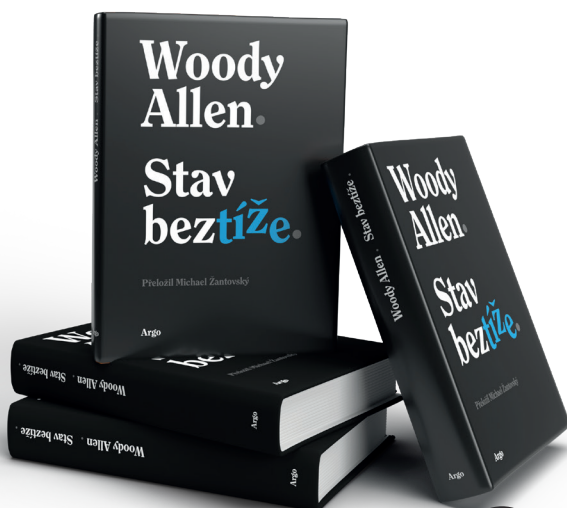
10,8 espressa

Allenův humor je ale vždy vedle intelektuálního pomrkávání na čtenáře a absurdity světa a života okořeněn jistou dávkou melancholie – ostatně Allen sám sebe označuje za anhedonika, tedy člověka neschopného se radovat. Nejdělsí a závěrečná povídka nové knihy, *Dospívání na Manhattanu*, tohle všechno v sobě má, včetně hrdinovy lásky k Manhattanu, jak ji známe od Allena samotného. A nechybí tu nespokojená manželka ani dívka, do níž se hrdina zamiluje, protože s ní může sdílet stejná filozofická i jiná témata.

Této povídce předchází osmnáct kratších kusů. V jedné najdeme neúspěšné herce zastupované agenty ze společnosti Parazit a spol. V jiných zase hrabivost a machinace obchodníků s realitami nebo koně, který maluje obrazy a stane se vyhledávaným umělcem. Další povídka uvádí hru Monopoly do reálného života, kde ji se smrtelnou vážností hrají bývalí partneři ze společnosti Lehman Brothers. V londýnském klubu cestovatelů se diskutuje o kladech a záporech různých polštářů, jinde se Allen trefuje do hejna vzpurných slepic a stranou nenechá ani hollywoodskou továrnu na sny s jejími pozlátky. Na své si samozřejmě přijdou i ti, kteří mají rádi různé popkulturní a intelektuální odkazy od Skrijabina přes Strindberga až k Turgeněvovi, ale třeba i k Miley Cyrus.

V předmluvě ke *Stavu beztlíže* píše Daphne Merkinová: „Být legrační není žádná legrace. Jak ví každý, kdo poslouchal na nějakém večírku něčí chabé žerty a musel se jim nuceně, leč zdvořile smát, touha být legrační je široce rozšířená, ale málokdo je jí obdařen. Být legrační v písemné podobě, v níž nelze spoléhat na gesta a mimiku, které by vám pomohly žert načasovat anebo zdůraznit, je možná ještě obtížnější.“ Kdo si přečte povídky Woodyho Allena, pochopí, že on s legrací ani v písemné podobě rozhodně problém nemá.

Milan Valden

Náš svět je křehký a musíme se naučit o něj pečovat

© foto: archiv autorky

Chloe Buitingová měla v dětství to štěstí, že spolu s rodiči žila několik let uprostřed přírodní rezervace na Ostrově lorda Howa. O tomto srpečku země v Tasmánském moři se kdysi nejznámější ochránce divočiny David Attenborough vyjádřil, že je díky své druhové pestrosti „natolik výjimečný, až se tají dech“.

Okouzlení, které v malé Chloe „dva roky prázdnin“ v tropickém ráji zanechaly, předurčilo její další cestu. Péče o divoče žijící zvířata a ochrana jejich přirozeného prostředí se pro ni staly životním posláním, které ji zavedlo do nejrůznějších koutů světa. Po studiích na univerzitě v Melbourne, která zdaleka nešla jen hladce, jak by asi člověk u potomka ochránců přírody očekával, a kde na ni čekala řada zapeklitých situací (třeba když se jí do prstu zakousl papoušek, a ne a ne se pustit), se Chloe Buitingová vypravila na zkušenou do Afriky i Ameriky.

Pomáhala v první linii boje proti pytlákům, kteří decimují populaci nosorožců, a na vlastní oči viděla, jaké krutosti jsou tito majestátní tvorové vystaveni pro pouhý kus rohoviny. Prošla výcvikem na odchyt různých druhů zvěře,

kteřá se často pro vlastní ochranu musí přemístit jinam: dala jí zabrat žirafa, kterou měla trefit uspávací šípkou z helikoptéry, stádo zeber, ale i nečekaně nebezpečné antilopy. Dozvěděla se, jaká je neúčinnější metoda ochrany polí před rozdivočelými slony anebo jak lze pomocí zdánlivě primitivního triku uchránit stáda dobytka před hladovými lvy. V rámci sbírání zkušeností prošla i řadou zoologických zahrad a záchraných stanic, kde pečovala

„Ochrana přírody by měla zajímat každého z nás, protože na zdraví světového ekosystému jsme sami životně závislí.“

– Chloe Buitingová

o nejrůznější velké i malé pacienty, mezi něž patřil třeba zraněný pštros Erik nebo tapír s nemocí krve.

Své zážitky z prvních let praxe popsala v knize [Veterinářka v džungli](#) (2020, česky 2023), kde se krom jiného dočtete, proč se vám při péči o tapíra hodí hrábě, co dělat, když se na vás žene nosorožec, anebo jak se opravuje zobák

tukanovi. Nepředvídatelnost práce v „polních“ podmínkách vyžaduje vedle širokého spektra znalostí i značnou dávku kutilství a kreativity, a právě proto je péče o volně žijící zvířata tak fascinující.

Čím více času trávila Chloe Buitingová přímo v terénu, tím zřetelněji si uvědomovala, že jedinou cestou, jak vý-

hledově uchránit divoká zvířata a jejich přirozený habitat, je zapojit do péče o ně i místní komunity. Tedy lidi, kteří se následkem prudkého úbytku divočiny a volné krajiny všude po světě ocitají se zvířaty v čím dál těsnějším sousedství, což přináší i řadu potíží.

Po letech, kdy se jako veterinářka účastnila nejrůznějších misí po celém světě, se nedávno zapojila i do činnosti nejstarší organizace na ochranu divoké přírody Fauna & Flora International (FFI), jejímž viceprezidentem je její velký vzor z dětství sir Attenborough. Pomocí nejrůznějších vzdělávacích a podpůrných programů spolu s FFI usiluje o to, aby bylo soužití mezi domorodci a divokými zvířaty co nejvyváženější, protože slušný život pro oba je klíčový pro to, aby byly do budoucna zachovány čím dál vzácnější a křehčí ekosystémy, na nichž závisí i život celé naší planety.

Martina Mašíňová

Letní romantika s Jenny Colganovou

© foto archiv autorky, Marie Typovská

#

Leto a knížky k sobě patří. Pro někoho je prázdninové volno signálem, že si má konečně přečíst *Zločin a trest*, jiní zase sahají po něčem, co je přece jenom odlehčenější oddechovka. Pro ty druhé tu máme nový romantický příběh od britské autorky Jenny Colganové s názvem *Pět set mil od tebe*.

Jenny Colganovou můžete znát jako autorku romantických příběhů, kde to voní čerstvým chlebem, na jazyku se vám rozplývají sladkostí, ve vlasech se vám prohání mořský vánek a šustí tam stránky knih. A nejinak tomu je i v novince *Pět set mil od tebe*, kde se vracíme do městečka Kirrinfiel na skotské vysočině.

Pět set mil od tebe volně navazuje na předchozí *Knihkupectví u jezera* a *Pojízdný krámek snů*. Hlavní hrdinové oněch dvou knih se zde mihnou jako vedlejší postavy, nicméně začít můžete odkudkoliv se vám zlíbí. Tentokrát budeme sledovat osudy Lissy a Cormaca, dvou zdravotníků, kteří si navzájem vymění byt a práci.

Zdravotní sestra Lissa se totiž stane v Londýně svědkyní smrtelné nehody a skončí s posttraumatickou poruchou. Její šéf jí zařídí přeložení do malého městečka na skotské vysočině v naději, že ji kouzelné místo i méně náročná práce zase postaví na nohy. Lissa nikdy nežila na malém městě, Cormac zase v tom velkém strávil do té doby maximálně jeden den. Změna by jim oběma mohla prospět. Jenže Cormac je však ve velkoměstě ztracený. I energická Lissa si jen těžko zvyká na život na venkově. Naštěstí si celou dobu dopisují a nacházejí si k sobě cestu, přestože Londýn a Kirrinfiel jsou od sebe pět set mil daleko...

Zkrátka Jenny Colganová, jak ji znáte a máte rádi. Podobně jako když se díváte na romantickou komedii, už asi předem tušíte, jak to dopadne – ale o to při čtení

tohoto žánru nejde. Jde o to si oddechnout, pobavit se a nasát trochu ducha místa, kde se příběh odehrává.

A mimochodem, letos od autorky vydáme ještě jednu knížku. Jmenuje se *Vánoce v knihkupectví* a už jen z toho názvu je jasné, že se jedná o knížku, kterou před Vánoci bude potřebovat každý knihomol a knihomolka.

cka
zi

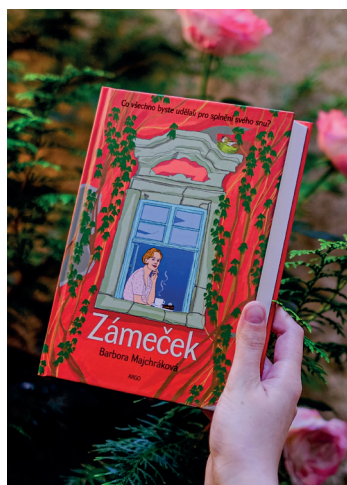
#

Trapasy jsou skvělou inspirací při psaní

Napsat humoristickou knížku a rozesmát čtenáře je stejně náročné jako rozesmát diváka v divadle. Chce to talent a odvalu, a o tom ví Barbora Majchráková své. Její nová knížka *Pod Kaštanem* je stejně jako prvotina *Zámeček* romantická letní komedie o nových začátcích. Příběh o tom, že není vždy všechno tak, jak to na první pohled vypadá, a že život s panem Dokonalým je někdy pořádná fuška.

 # Pod Kaštanem je kniha plná přívětivého humoru. Je pozitivní a taková jste i vy sama. Našla jste se v psaní humoristických knih pro ženy? Je to něco, co jste vždy chtěla dělat?

Psát knížky bylo mým snem už od malička. Ráda a hodně jsem četla, zejména historické knížky (historii mám velice ráda), a pak také romantické komedie, takže právě tyto žánry jsem zkoušela i psát. Protože se mi ale do všech příběhů, které jsem psala, stejně vždycky nějak vkradly humorné prvky (což zejména u mého pokusu o sepsání hrdinského napínavého příběhu ze starověkého Řecka nebudilo příliš seriózní dojem),

došlo mi, že bez humoru a nadhledu to mé psaní asi nepůjde, a že mě navíc vymyšlení humorné linky neuvěřitelně baví. Tak jsem se zaměřila na psaní humoristických knížek. V *Zámečku* se mi do příběhu podařilo alespoň trochu začlenit i tu moji oblíbenou historii.

 # Zámeček pojednával o opravách polorozpadlého zámku a pod názvem „Pod Kaštanem“ se skrývá sen o prvotřídní restauraci na venkově. Obě hrdinky románů jsou silné ženy, které si jdou „hlava nehlava“ tvrdě za svým. Máte k nim předobrazy v realitě, jsou to třeba vaše rodinné příbuzné?

Řekla bych, že silné ženy máme v rodině, takže tam určitě nějaký vzor bude, ale při „tvorbě“ postav se snažím od konkrétních osob oprostít, většinou jsou vlastnosti hrdinek „namíchané“ z několika osob a každá z postav je inspirována více lidmi.

 # Proč jste děj tentokrát zasadila do Novohradských hor, máte k tomu kraji hlubší vztah?

Do Novohradských hor jezdím od dětství, rodiče tam mají chalupu, kde jsme trávili hodně času jako děti a stále se tam ráda vracím i teď, jako dospělá. Je to část

jižních Čech, která není až tolik známá a je tak trochu stranou turistického ruchu, takže je tam mnoho míst, kde je takřka nedotčená příroda a kde jako by se zastavil čas.

Ale v Novohradských horách zároveň žije mnoho lidí, kteří usilovně pracují na tom, aby se v této oblasti lidem žilo dobře, plno lidí s inspirujícími příběhy. Například ti, kteří provozují úžasnou restauraci ve vesničce, kde je jenom pár stálých obyvatel, a kam se na jídlo sjíždějí lidé z širokého okolí. Právě ta byla jednou z inspirací na restauraci „Pod Kaštanem“. Jsou tam ale také vesnice, jako je ta, kam přijela Eliška, kde opravdu „lišky dávají dobrou noc“. Kousek dál, ve vedlejší městečku, pak najdete cukrárnu, kde pečou naprosto úžasné zákusky. Mám to tam moc ráda.

 # Kde jste čerpala inspiraci k vykreslení charakterů postav, které působí tak uvěřitelně, že se v nich nejedna z nás musí poznat?

Inspiruji se všude kolem sebe. Baví mě přemýšlet nad tím, proč se různí lidé chovají tak, jak se chovají, a proč v totožné situaci reagují různí lidé jinak. Jsem často

takovým pozorovatelem světa kolem sebe, což ale podle mě k psaní knížek a vymýšlení příběhů prostě patří.

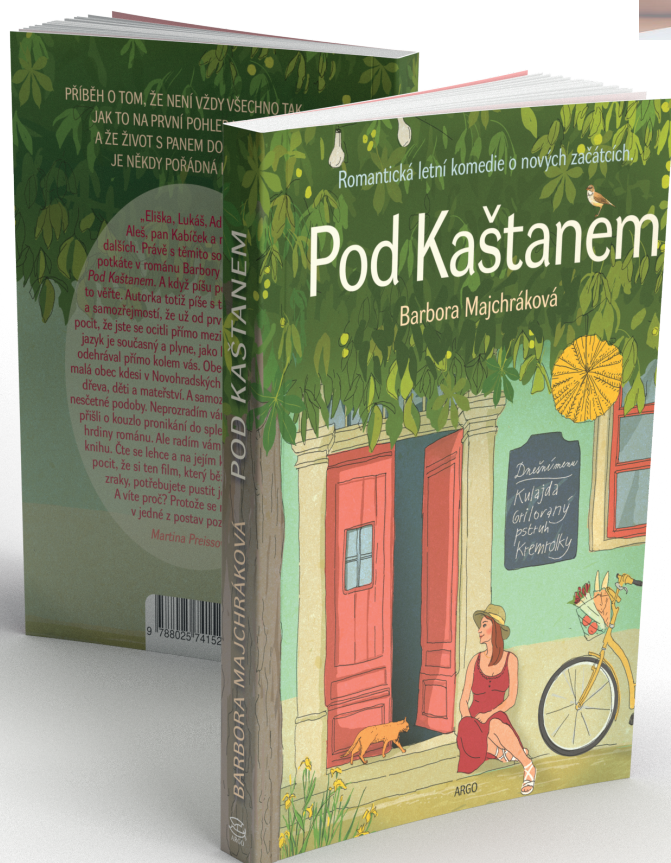
 # Co máte společného s hlavní hrdinkou Eliškou? Máte stejnou odvalu, vrháte se do nových zážitků, nebo jste spíš přemýšlivý typ?

Já mám asi něco od obou. Jsem přemýšlivý typ, ale zároveň je plno situací nebo věcí, do kterých se vrhám po hlavě a moc nad nimi nepřemýšlím. Asi hodně záleží na konkrétní situaci. Hodně dlouho jsem například přemýšlela nad tím, zda poslat svůj rukopis do nakladatelství. Měla jsem strach, jaké budou reakce, psaní bylo hodně takový můj svět, kam jsem si „chodila“ zlepšit náladu po náročném dni, a byla jsem nervózní z toho, jak moje knížky přijme okolí. Trvalo mi docela dlouho, než jsem se k tomu kroku vůbec odhodlala. Na druhou stranu ale kolikrát neváhám a rozhoduju se

Barbora Majchráková

Barbora Majchráková (1985) vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a v současné době pracuje jako právnička a manažerka kvality. Bydlí v malé vesničce v jižních Čechách a píše již od dětství.

hodně spontánně a pak, když nad tím rozhodnutím přemýšlím, si zpětně říkám, co jsem to zase vyvedla. Jsem díky tomu občas takový lapač trapasů, ale právě tyto trapasy jsou pak skvělou inspirací do knížek.

 # Co chystáte dalšího?

Mám rozepsanou knížku, tentokrát spíše z městského prostředí, ale opět by mělo jít o oddechovou humorní knížku. Ráda bych ji dopsala do konce roku, tak uvidíme, jak to půjde.

 # ptala se Veronika Chaloupková

Moderní doba nás semlela. Danka Štoflová nabízí indiánský recept na šťastný život

Vtipné i dojemné vyprávění ze života indiánů kmene Čerokí, které Danka Štoflová původně publikovala na blogu a které teď vycházejí knižně pod názvem *Jak jsem rodivla indiánského syna z kmene Čerokí*, čtenáře zavede do velké rodiny žijící uprostřed hlubokých lesů v Severní Karolině, na úpatí Velkých kouřových hor. Se šarmem Betty MacDonalldové autorka svěže a s nadhledem sdílí malé i hluboké zážitky, jež přináší setkání dvou zcela odlišných kultur, a s pokorou předává mýty, příběhy a moudrosti indiánů.

 # Vaše blogy čtou tisíce čtenářů. Vyprávění jsou veselá a vtipná, dojemná i záhadná. Přináší moudrost indiánů. Mají být i poselstvím?

Delsí dobu jsem cítila, že moderní doba nás lidi jednoduše semlela. Lidé nežijí životy, jaké by si přáli, nejsou šťastní, jsou ve vleku doby. Upadají mezilidské vztahy, spojení s přírodou úplně zaniklo. Lidé se neumí radovat z malých a obyčejných věcí tak, jako to uměli naši předkové, vytratila se radost ze života. Nezvládáme partnerské vztahy, výchovu dětí, stárnoucí a nemocné rodiče. Zanikly modely velkých

rodin, kde se jednotliví členové podporují, vzájemně si pomáhají a žijí v sounáležitosti, pohromadě. Problémy, starosti i radosti se přitom uprostřed velkých rodin zvládají tak nějak lépe.

Stáří a smrt jsou pro moderního člověka děsivé, odsunujeme je na okraj svého myšlení, snažíme se je vytěsnit. Nenasloucháme přírodě, zvířatům, sobě samým, druhým, nedíváme se do ohně a hvězdné oblohy tak často, jak bychom měli. Nerozjímáme. Na životě indiánských rodin, které žijí jednoduše a v souladu s přírodou, jsem se snažila ukázat prostou filozofii, kterou máme všichni hluboko v sobě, akorát jsme ji zapomněli. Svými příběhy jsem si přála sdělit jediné. Abychom si všichni vzpomněli na jednoduchý život našich předků, kteří neměli téměř nic, jen sebe samé, přírodu, a přesto byli šťastnější než my. Přála jsem si, aby se čtenáři při čtení příběhů zastavili, zamysleli a tak nějak se zklidnili. Aby si nastavili vnímání na vyšší citlivost a vrátili se ke svým kořenům.

 # Součástí příběhů jsou i indiánské legendy a mýty a k nim patří setkání s duchy či nadpřirozenými

bytostmi. Děje se tak jen v knize, nebo máte vlastní zkušenost s duchy či mytickými bytostmi?

Mýty a legendy jsou nedílnou součástí každé kultury, můžeme jim věřit, ale i nemusíme. Nadpřirozené bytosti a jevy jsou součástí přírody a mýtů, které si kultury po staletí vyprávějí. Snažila jsem se je zakomponovat do příběhů tak, aby se staly přirozeným dílkem každodenního života. Aby je čtenář vnímal způsobem, že bude-li správně naladěný, může je zažít také. Mohou obohatit jeho život, udělat ho barvitějším. Sama jsem pár nadpřirozených jevů zažila a věřím, že jsou přítomné v našem okolí. Myslím tím komunikaci se stromy, jejich energií, odchod duší do hvězd, kolektivní vnímání a spojení všeho se vším. Stačí jen vnímat prostředí kolem nás, užívat si toho, že jsme součástí něčeho krásného, co je tady odnepaměti a bude tu i dlouho po nás. Pevně tomu věřím.

 # Z příběhů číší taková autenticita, že člověk vůbec nepochybuje o jejich pravdivosti.

Ano, působí tak, ale musíte je brát především jako fikci. Myslím, že

umím vyprávět a zároveň autenticky předávat emoce, které skutečně cítím. Snažila jsem se namíchat poměry fikce i skutečných životních zážitků svých, mých přátel, rodinných příslušníků a příběhů, které jsem vyslechla, tak, aby se člověk po jejich přečtení cítil ve svém nitru hlouběji citově naladěný, lepší, jednoduše zušlechtěný. Aby měl pocit, že svůj svět může změnit, že má naději žít lépe. Že lidský život má stále smysl, i když o tom často pochybujeme. Že můžeme být přirození a čistší.

 # Indiánské příběhy na vašem blogu čtenáře okouzly, okamžitě si zamilovali vás, Tammyho, Bena, ZeePee i Anežku. Společně s vámi prožívali silné emoce, které v nich zarezovaly.

V knihách a vyprávěních není ani tak důležitý příběh sám, ale emoce, které přináší a dokáže v lidech vyvolat. Je to skryté poselství, které může každý čtenář uchopit po svém, někdy v něm hluboce zarezoňuje a někdy se ho jen letmo dotkne. Tyto emoce máme všichni uloženy ve svém nitru, jsou projekcí našich postojů a přístupů k hodnotám, obrazem našeho nitra. Předávala jsem čtenářům svoje emoce formou vyprávění, příběhy, osoby a situace vždy měly reálný základ, který jsem dobře znala. Proto příběhy znějí tak autenticky.

Společně s indiány jsme se dojíмали, bavili, plakali a smáli, zamýšleli se nad skutečnými hodnotami lidského života. Já byla jen prostředník, který dokázal

tyto emoce z lidí vytáhnout na povrch, otevřít jim dveře. Vždy je měli v sobě, ale dřímaly. S radostí jsem zvala čtenáře na skok do svého světa, aby si odpočinuli, pobavili, a zároveň aby si i něco odnesli. Něco hřejivého, laskavého, a aby se třeba cestou večer z práce zadávali do noční oblohy a hledali v ní blikající hvězdy, svoje mrtvé blízké. Vždy jsem cítila podporu svých čtenářů, těšilo mě být společně s nimi uvnitř svých příběhů, sedět kolem praskajícího ohně, dívat se do jeho plamenů a vyprávět si. To je totiž to, co lidem doopravdy chybí. Obvyčejně vyprávění.

 # Vaše příběhy provází osvěžující a specifický humor, je součástí vaší osobnosti i v běžném životě?

Ano, já se ráda a často směju. Vnímám humorné situace kolem sebe a směju se hlavně sama sobě. Humor je obrovským pomocníkem při zvládnání nelehkých situací, všichni máme dobré i špatné dny a smíchem je můžeme prozářit. O to jsem se svými příběhy snažila. Prozářit, zahřát, dýchnout svěží vánek lidskosti do unavených duší. Snad se mi to povedlo.

 # ptala se Markéta Šnoblová Nová

Danka Štoflová - blogerka, autorka úspěšného blogu na iDNES.cz, kde vtipně a s nadhledem, poutavě vypráví příběhy z indiánského života kmene Čerokí. Její blog okamžitě uchvátil tisíce čtenářů a jejich přízeň ji vynesla mezi nejlepší blogery portálu iDNES. Díky nim získala prestižní ocenění pro blogery - Nováček roku 2021 a 3. místo Blogerka roku 2021. Pochází ze Severních Čech, miluje svou rodinu, les a zvířata, ráda se bojí a směje.

TEMNÉ ODSŤINY VOLYŇSKÉ RAPSDIE

#

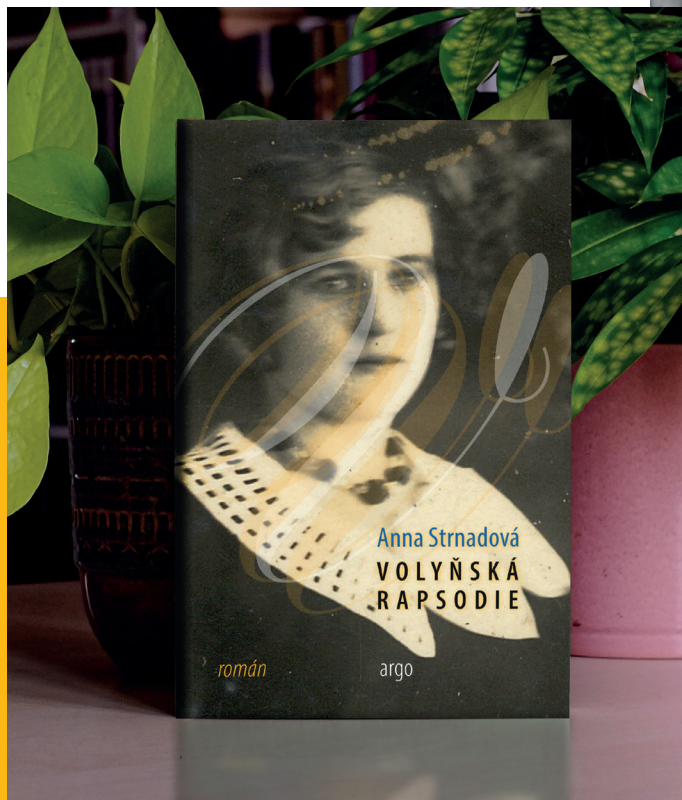
Bílých míst svítí v naší historii stále více než dost – a je jenom dobře, když se o nich začíná mluvit a psát. Tragický příběh volyňských Čechů k takovým bílým místům jednoznačně patří. A román Anny Strnadové *Volyňská rapsodie* přináší působivý pohled na lidské osudy, které bychom nepřáli snad ani nejhorším nepřátelům.

V polovině devatenáctého století předložilo carské Rusko Čechům na první pohled velice lákavou nabídku – za to, že se odstěhují na Volyň, tedy na území dnešní Ukrajiny, dostanou spoustu úrodné půdy, kterou můžou obhospodařovat. Jenže dopadlo to tak, jak to obvykle s ruskými nabídkami končí – pobyt na Volyni přichystal jen dřinu, utrpení a neštěstí několika generací těch, kteří vábení snadno nabytého blahobytu podlehli...

Promluvmě si o Volyni

Významným kamínkem v mozaice přispívajícím k porozumění tragického osudu našich vysídlených krajanů je Argem vydaný román Anny Strnadové *Volyňská rapsodie*, který k tématu přidává i velmi osobní rovinu. Autorčini předkové totiž k volyňským Čechům patřili.

Anna Strnadová, známá čtenářům mimo jiné z románu ... *stačilo říct jen Jáchymov*, v němž popisovala útrapy politických vězňů nucených pracovat v padesátých letech minulého století v uranových dolech, se nyní rozkročila mnohem šířeji a napsala románovou kroniku odehrávající se na ploše zhruba sedmi desetiletí. Sílu výpovědi to nikterak neumenšilo, spíš naopak. Děs a hrůza z nekonečné beznaděje lidí

žijících na místě, které nezná jiné než „zajímavé časy“ a kde hrozí neustále hladomor nebo násilná smrt ze strany partyzánských bojůvek rozličných politických názorů a vyznání, je přímo hmatatelná a svíravá.

Strach z každého zabouchání na dveře

Volyň je území na severozápadě Ukrajiny poblíž hranic s Polskem proslulé svou úrodnou půdou. V průběhu devatenáctého a dvacátého století se o ně neustále přetahovaly Rusko s Polskem. Prošly jí fronty obou světových válek. Místní usedlosti drancovala ruská vojska i banderovci (jejichž noční návštěvy znamenaly často i nebezpečí života). A korunu všemu nasadily sovětské kolchozy, které už tak ztrápené obyvatelstvo zbídačily definitivně...

Volyňská rapsodie líčí osudy několika českých rodin, které se na Volyň přestěhovaly z různých míst českých zemí. Ukazuje civilizační šok, jaký zažily, když do této zaostalé oblasti přišly, beznadějí první generace, která se byla ochotná sedřít k smrti a připravit tak svým dětem lepší život – aby všechno zničila první světová válka. Nadějí poválečných let a postupné rozevirání nůžek v jednotlivých částech rozdělené země – mezi částí, která připadla Polsku, a tou, již

Anna Strnadová

Anna Strnadová vystudovala češtinu a francouzštinu na UP v Olomouci. Celý svůj život vyučovala na základních školách a gymnáziu. Psaní se začala věnovat až po odchodu do důchodu. Debutovala povídkovou sbírkou *Prohry a novelou V oknech červené muškáty*. Její román *Maxl žhář* byl oceněn Literární cenou časopisu Reflex. Nakladatelství Argo autorce vydalo román z 50. let [*...stačilo jen říct Láchymov*](#).

spolkl Sovětský svaz. Sugestivně popisuje bídu, hladomor a chudobu přicházející z východu, žebráky riskující život a chodící si pro almužnu přes hlídané hranice do „bohatší“ části – a posléze náraz v podobě začátku druhé světové války. Naději spočívající ve volání staré, bájně vlasti, nyní již Československa, dlouhou cestu „domů“ – a nástup komunistické moci, která ty, co po desetiletí pravidelně přicházeli o všechno – zase připravila o všechno.

Naděje v beznaději

Román Anny Strnadové přináší děsivé svědectví o lidském utrpení, které je však od začátku do

konce prostoupeno lidskou houževnatostí, pracovitostí a vnitřní silou, jež hrdinům pomáhá přežít – a také hledat v celé té beznaději něco hezkého, povzbudivého, šťastného.

Autorka sleduje osudy několika rodin, které se v mikrokosmu jménem Volyň ocitají v rozdílných situacích. Jejich životy se proplétají a zase rozdělují, nedílnou součástí jejich existence je pak i smrt – přirozená, násilná, předčasná, způsobená nemocemi. Také jejich postoj k zemi, s níž tak zoufale bojují, je rozdílný – a návrat do Československa je všechno, jenom ne idylický.

Volyňská rapsodie tak přináší zážitek nejen čtenářský, ale je

i emotivní zpověď o tom, na co jsme měli dávno zapomenout, jenže ono to kvůli poučení pro budoucnost nelze...

Jiří Popiolek

**ABY ZŮSTALO
VÍC NEŽ JEN
KOCOVINA**

**ROZHOVOR
S PETREM
KYLIÁNEM**

foto © archiv autora

V české kotlině se vždycky vědělo, že s humorem jde všechno líp, a to dokonce i když se v mladickém rozmaru necháte chvíli unést silou okamžiku a najednou zjistíte, že vám bude čtyřicet. Debutový román Petra Kyliána, **UNITED LOSERS**, je mužský román o mužích a pro muže plný tragikomických situací. Redaktor Miloš Urban ještě před vydáním vyzpovídal autora.

 # Titul vaší knížky zní United Losers aneb Muži na pokraji naděje. Má i výmluvné výtvarné logo, jehož jste autorem. Co vás přimělo tento text vytvořit a nabídnout k vydání?

Asi jsem chtěl, aby po některých zdánlivě obyčejných, ale úžasných událostech zůstalo něco víc než jen kocovina. Řekla by možná některá z postav.

K zaslání rukopisu mě přesvědčil kamarád-básník Kamil Bouška, věřil, že je to dobré. Logo a název mě napadly zničehonic již dřív, když jsem trávil sedm dní sám ve tmě. Šestý den ve tmě už máte pouze černý humor.

 # Když jste nám poslal rukopis, udivilo mě, jak je na debutanta čtivý. Přiznám se, že jsem se při čtení mnohokrát smál. Co všechno je v něm autobiografické? Může se v něm někdo z vašich známých poznat?

Vše se samozřejmě skutečně stalo... úplně jinak.

Každý text je svým způsobem autobiografický, jakkoliv se snažíte všechno vymyslet nově, protagonisty změnit, okořenit a události rozostřit či zveličit, píšou to vaše ruce. Obávám se ale, že se bohužel mohou poznat naprosto všichni, jako vlastně i kdokoliv další. Je zdravé zasmát se sám sobě.

 # Musím položit otázku, kterou pravidelně dostávám sám, protože lidi to zajímá: Jak a kde a kdy píšete? Má to nějaké zákonitosti? Rituály?

Píšu už celkem dlouho a v podstatě nerad, je to vyčerpávající a nekonečně frustrující činnost a výsledky člověku připadají bídné, když zazvoní budík do práce. Přesto to zkusím dál, je to návykové a ta chvíle, kdy vaše postavy ožijí a od-

mlouvají vám, když se osamostatní a jsou svobodnými partnery v dialogu, ta je nádherná.

K psaní potřebuji být sám. Píšu úsporně, až když to musím nutně vyjádřit, než to zapomenu, snažím se to nepustit. Pokud se to daří, vidím to v hlavě jako film. Obvykle to bývá v noci a píšu rovnou do počítače. UNITED LOSERS vznikali na základě probuzení postav, které pak často jednaly, tak jak jsem neplánoval. A dokázaly mě přesvědčit, že za zdánlivě lehkým humorem se skrývá spousta prožitého smutku.

 # Váš příběh si přímo říká o filmové zpracování, dobrých komedií není nikdy dost. Viděl byste se i jako potenciální scenárista? A kterému režisérovi byste příběh svěřil?

Snažil jsem se atmosféru zachytit ve skutečně živé řeči. Vidím to v hlavě v podstatě jako film, takže proč ne. Od krajanů se mi líbí

v současnosti například to, co dělá Jiří Havelka. Vzhledem k tématu by se toho jistě kvalitně zhostil také Jan Prušinovský. Kdyby UNITED LOSERS někdy vyšli i v angličtině, oslovil bych skromně Martina McDonagha.

 # Jaký text nám jako nový argoautor nabídnete příště? Předeseilám, že už teď se na něj těším. Redigovat *United Losers* byla čirá radost.

To mě těší. Je to knižní debut, takže mám samozřejmě z vydání knihy zejména v Argu ohromnou radost. I díky tomu se mi podařilo trochu rozhýbat jeden větší nápad, co mám v hlavě už dlouho. Dokončuji také knihu povídek. Současnost nabízí čím dál víc témat, která si vzhledem ke své závažnosti zaslouží především lehkovážně zpracování. Mnoho lidí se bere příliš vážně. Věřím, že když se umíme občas zasmát i smutným nebo zlým věcem, vezmeme jim jejich moc.

 # ptal se Miloš Urban

JAK SE SMÁT S PANEM KAPLANEM

Třída profesora Parkhilla je vsutku pestrá, co student, to osobnost, osud, národnost a ojedinělý přístup ke zvládání zákeřnosti jazyka, který je nutné si osvojit, aby se dalo v nových podmínkách žít co nejlépe. Profesor Parkhill totiž na newyorské Večerní přípravné škole pro dospělé vyučuje angličtinu přistěhovalce z (nejen, ale převážně) východní Evropy.

S panem Kaplanem jsem se poprvé setkala, když mi bylo asi tak 11 let. V knihovně rodičů jsem našla tenkou knížku, kterou jsem si vzala k babičce na víkend, a pak jsem se celé sobotní odpoledne na dece na zahradě smála. A to přesto, že mi naprosto unikal kontext, vůbec jsem nechápala, proč se dospělí lidé učí cizí řeč a co tam (kde přesně?) všichni dělají – v Československu začínala 80. léta a bez kontextu se jevilo kdeco. Smála jsem se, přestože mi zpočátku dalo trochu práce překlápnout si v hlavě to, co čtu, do zvukové podoby, abych těm slovním i logickým popleteninám vůbec rozuměla. Tehdy šlo o překlad legendárního překladatele a lingvisty Pavla Eisnera.

Podruhé jsem se s panem Kaplanem smála zhruba o deset let později. Kniha ztloustla, pan Kaplan dozrál a mně už nechyběl ani kontext, ani schopnost rychle v hlavě převádět psané do mluveného. Překlad byl ještě vymazlenější, než jsem si ho pamatovala z dětství. Tentokrát to byla práce taktéž legendárního překladatele Antonína Přídala. Tenkrát jsem si možná poprvé skutečně uvědomila, jak zásadní roli hraje osoba překladatele, jak může knihu povznést, nebo naopak navždy zazdít, jak velikou odpověd-

nost a zároveň pokoru vůči autorovi originálu musí mít, aby se mohlo říct ano, takhle by to ten a ten napsal, kdyby uměl česky. Leo Rosten měl v tomhle u nás štěstí hned dvakrát.

Potřetí jsem se s panem Kaplanem smála o dlouhých 27 let později. Tentokrát jsem nemusela překlápnout písmenka na zvuk, protože šlo o zkrácenou audioverzi knihy s Miroslavem Donutílem v roli Hymana Kaplana. Pouštěli jsme si ho s manželem a synem v autě cestou k moři a řehtali jsme se všichni tři tak, až jsme brečeli a momentální řidič chvílemi neviděl na cestu. Syn pak po celou dovolenou hláškoval v kaplanovském stylu a na jeho modulované „Můžu???“ se opravdu nedalo říct ne, i kdyby chtěl k večeři dvacátou zmrzlinu. Bylo mu 10 let a kruh se tak trochu uzavíral.

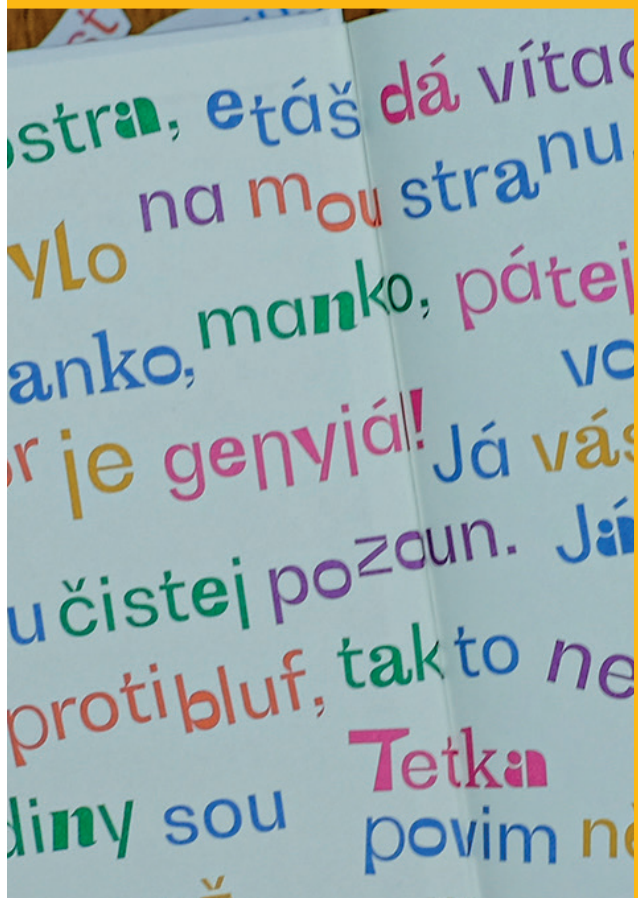
Počtvrté jsem se s panem Kaplanem smála teď, třeba když jsem z knihy vybírala páně Kaplanovy slovní projevy na předsádku nového vydání téhle nesmrtelné knihy.

A vážně se těším, až se s panem Kaplanem budu smát popáté, protože neodolám a přečtu si ho teď celého zase. Zapamatovat si každou rachejtli z rostenovsko-přídalovského ohňostroje slov totiž není v mých silách, s radostí si ten spektakl zopakuji znovu a opět na něj budu hledět jako na Telemannovy vrata. Nebo snad jako tele na nový vrata?

Ivana Tomková

344 stran

Leo Rosten
Pan Kaplan má stále třídu rád

Jedna z nejoblíbenějších humoristických knih posledního století. Jiskřivý humor, spočívající v jazyce, jeho záłudnostech a slovních hříčkách. Autor svou již legendární knihu po obrovském úspěchu vícekrát přepracoval a doplnil o další epizody a postavy, aniž narušil neopakovatelnou atmosféru díla, které baví již několik čtenářských generací. Stejně kreativně pak k dílu přistoupil překladatel Antonín Přidal a mnohé z jeho formulací navždy vešly do slovníku českých čtenářů.

8 piv / 448 Kč

10 espress

Vzhledem k datu prvního vydání první jazykolamné a jazykoklamné estrády pana Kaplana se s nimi všemi ocitáme ve 30. letech 20. století, ale protože pan Kaplan zrál a dospíval po téměř padesát následujících let a znovu se rodil a byl omlazován v dalších a dalších překladech, je s námi stále svěží tady a teď. Po skvělém překladu Pavla Eisnera se k nám vrátil v geniálním překladu Antonína Přidala (byť se v takovémto případě spíše než o překladu dá mluvit o spoluautorství) a myšlenkové a jazykové kotrmelece pana Kaplana se tak můžou dostávat do slovníku dalších a dalších generací. Studenti VPŠD možná přicházejí a odcházejí, ale Hyman Kaplan zůstává. Protože pan Kaplan nejen, že má svou třídu rád. Pan Kaplan má STÁLE třídu rád. A je to dobře, protože jen od něj a skrz něj se dozvíme, co je „šivot v klopále“.

Co se skrývá v nitru maloměsta

Ulice Kobylek svým poklidným maloměstským prostředím a sociologickým zaměřením na rodiny střední třídy připomíná slavný film *Americká krása*. Navíc však přidává nejtěžší zločin, a to na mladé Eden Perryové, která je po jednom večírku nalezena mrtvá. Kdo ji zabil a jaký měl důvod? Vždyť americká maloměsta, na rozdíl od velkoměst, se neutápí v chaosu, rasových konfliktech, drogách ani jiné zločinnosti.

Jsou plná zelených posekaných trávníků a rozkvetlých udržovaných zahrad. Na malých městech a předměstích je přece bezpečno, lidé se znají, pěstují si svou sousedskou komunitu a navštěvují se při grilování a oslavách narozenin svých dětí.

Jenomže i zde kvasí vášně a sklony ke zločinnosti, zášť těch méně úspěšných k těm privilegovaným. „Svědék nesevědek“ Patrick

srazí svým autem před setmělým domem v ulici Kobylek velkého černého psa, a když mu jde na pomoc, pes ho pokouše. Celou scénu pozoruje muž zahalený tmou, ale Patrick si ho všimne a vrtá mu hlavou, proč si ten chlap psa nepřivolal a nechal ho pobíhat po ulici.

A jak začne policejní pátrání, městečkem se šíří zpráva, že podezřelými jsou tři teenageři – syn libanonského přistěhovalce Christopher, syn

bohatého právníka Jack a poněkud nevyrovnaná Hannah, která se s Eden přátelila. Ač to zpočátku popírají, vyjde najevo, že všichni tři na tragickém večírku byli přítomni. Byla to jejich parta, tajné společnosti libující si v konzumaci toho, na co její členové nemají ještě ve svém věku nárok.

Čtenář je seznámen s řadou dalších obyvatel Emersonu, především s příbuznými účastníky večírku. Příběh je střídavě vyprávěn z jejich perspektivy a stmelující postavou je právě Patrick, který leží v žaludku místnímu policistovi jednak proto, že je alkoholik, a také tento policista dělal peklo Patrickově dceři, jež měla problém s drogami stejně velký jako on teď s alkoholem, a nakonec se připravila o život. Právě kvůli ztrátě vlastní dcery se Patrick, navzdory varování ze strany policie, čím dál víc zajímá o Edeninu smrt.

Ulice Kobylek není ani tak detektivka (i když taky), jako společenský román, v němž se dá napětí krájet. Co všechno děti a dospívající svým rodičům tají? A jak daleko jsou rodiče ochotní zajít, když mají pocit, že je jejich potomek v ohrožení? Možná až za hranici pravdy a lži, ke kmenovému pudu, kdy pro záchranu svého dítěte obětují dítě svého bližního...

Podobně jako v povídkách Shirley Jacksonové se pohodově na maloměstě zdánlivě nic neděje, ale v lidských nitrech zuří orkány paniky s šílenstvím.

Miloš Urban

Kosmas Česká Třebová

V domě, ve kterém sídlí naše knihkupectví Kosmas, se knihy prodávají více jak 100 let, přesně od roku 1909, kdy dům zakoupil knihkupec a papírník František Lukavský. V roce 1992 knihkupectví převzalo nakladatelství Paseka, jehož majitelem byl Ladislav Horáček, jeden z prvních soukromých nakladatelů v Čechách hned po revoluci. Prodejnu zařídil pro svoji dceru Kamilu, která obchod provozovala do roku 2019.

Po uzavření Paseky se našťastí nepotvrdily obavy zákazníků, že v našem městě bude další prázdný obchod, a s otevřením nové prodejny pod hlavičkou Kosmasu byli rádi, že stále pokračujeme v mnohaleté tradici, a navíc v novém moderním knihkupectví.

Dlouhou tradici má u nás i Velký knižní čtvrtek, den očekávaný ne-

jen námi knihkupci, ale především zákazníky, kteří se těší na novinky nejen svých oblíbených autorů.

V letošním roce se na naší prodejně nejvíce prodává titul od pana Žantovského *S prominutím řečeno* a *Putinova válka* od reportérů České televize. Ze zkušeností z minulých let víme, že ostatní tituly potřebují čas a zákazníci si najdou.

**PODCAST KOSMAS NA FÉROVKU!
ANEK KNIŽNÍ VÁŠNĚ NEVÁŽNĚ**

Po poslechnutí podcastu Evy Kubátové o Mexiku se kolegyně S. těšila na druhý díl *Mexikopedie*, která je nejen krásně zpracovaná, ale především ozvláštněna QR kódy, díky nimž se po načtení kódu ocitnete přímo v rušných ulicích Mexika. Já osobně jsem měla radost z vydání dalšího příběhu Petry Klabouchové z padesátých let *U severní zdi*. Její první detektivní příběh *Prameny Vltavy* jsem přečetla jedním dechem.

Z nakladatelství Argo se na naší prodejně nejvíce prodávají tituly českých autorek, především Alice Horáčkové – *Rozpůlený dům*, Petry Braunové – *Ibka* a Veroniky Jonášové – *Ada*. Stálíci jsou samozřejmě Paolo Coelho, J. R. R. Tolkien a George R. R. Martin. Také nesmíme zapomenout ani na Davida Walliamse a jeho *Babičku drsňačku*, *Ďábelskou zubačku* a spousty dalších skvělých příběhů, na kterých vyrostly naše děti.

Prodej knih u nás v knihkupectví podporujeme nejrůznějšími akcemi – např. Čarodějnicemi a soutěžemi o nejkrásnější výlohu, což nás hodně baví (viz fotografie) a jsme schopné vymyslet a realizovat téměř cokoliv :-)

 # Pavlína Nováková, Silvie Boroková, Marie Hordějčuková alias #sfifinky

KOLIK OSOBNOSTÍ MĚL BILLY MILLIGAN?

Slavný případ výtržníka a zloděje Billyho Milligana začal v roce 1977. Jednoho rána unesl od ohijské univerzity studentku, přicvakl jí ruku s pouty k vnitřní klice dveří auta a znásilnil ji. Podobně se to opakovalo s jinou mladou ženou. Dal se na útěk před policií. Když byl později dopaden, policistům připadalo, že se chová jako úplně normální mírumilovný člověk, žádný násilník. Na své zločiny si nevzpomínal.

Byl však usvědčen a vzat do vazby, choval se ale nadále tak podivně, že to veřejnému ochránci práv bylo divné a upozornil na to žalobce. Ti se mu vysmáli – měli jasný případ, který nemůžou prohrát. Nicméně museli nechat Milligana vyšetřit psychiatrem.

Těch bylo nakonec několik. Billy totiž zjevně trpěl amnézií a kolikrát ani nevěděl, jak se jmenuje nebo co říkal do protokolu. Lékařům i obhájčům, a nakonec i přízvaným žalobcům se měnil před očima, kolikrát nemohli uvěřit, že je to jeden a ten samý člověk. Měnil se mu hlas i přízvuk, měnila se též řeč těla a postoj k situaci, v níž se ocitl.

K případu byl přízván spisovatel Daniel Keyes, který měl příběh zpracovat do knihy, z jejíhož výtěžku bude mít profit jak on, tak Billy Milligan.

Mezi odborníky nechyběla doktorka Wilburová, průkopnice v objevování případů takzvané

mnohočetné osobnosti. Před lety léčila jistou Shirley Masonovou, jež dostala přezdívku Sybil, aby bylo uchováno její soukromí. Doktorka Wilburová na práci se Sybil postavila svou vědeckou a profesní kariéru, na její popularitě se mezi odbornou a laickou veřejností podepsala také populární kniha s názvem *Sybil* od Flory Rhety Schreiberové, vydaná v roce 1973. Píše se v ní, že Masonová prodělala těžké dětství a dospívání a jako dospělá podléhala právě kvůli tomu těžkým depresím ústícím v rozdvojení osobnosti, poté dokonce rozdělení hned do deseti osobností.

Wilburová viděla mezi oběma případy jasnou souvislost, vždyť Billy ve svých výpovědích uvedl, že byl opakovaně bit a znásilňován svým otčímem. Výsledkem byly schizofrenie, eratické chování, sklon k depresím, sebevražedné úmysly, ale též násilné tendence a nezdravá psychosexualita. Rozdělená mnohočetná osobnost, obsahující v sobě nadaného malíře, malého kluka, ještě menší dívčenko, rváče, který všechny ochraňuje, lesbu, která prováděla ta znásilnění mužským sexuálními ústrojími, a učitele, který všechny dokáže sjednotit, aby si je Billy vůbec dokázal uvědomit.

Billy Milligan za své zločiny odsouzen

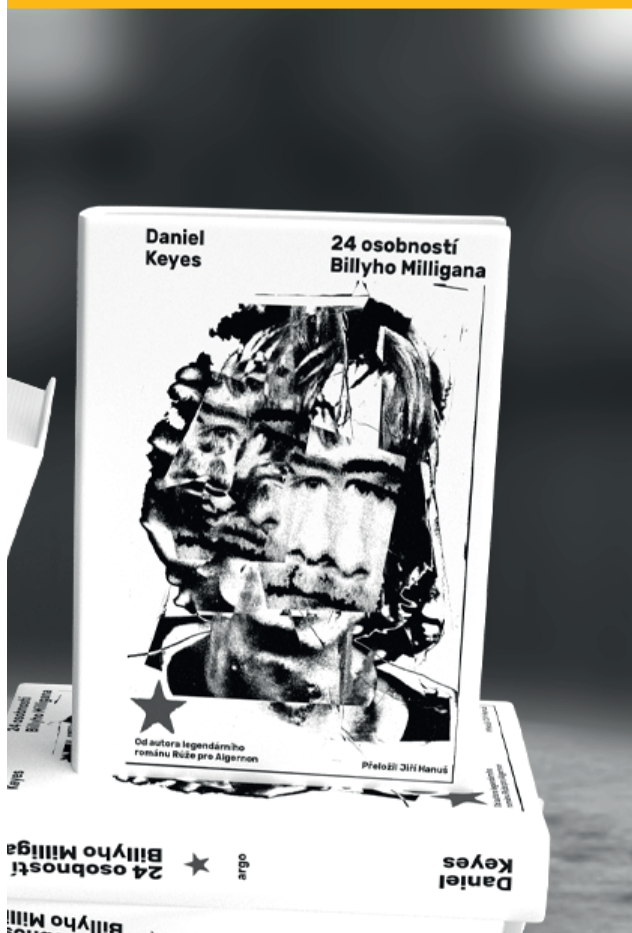
528 stran

11 piv / 598 Kč

13,2 espressa

Daniel Keyes

Daniel Keyes se narodil v New Yorku roku 1927 do židovské rodiny. Když se zapsal na univerzitní studium, nastoupil k servisní složce Amerického námořnictva a pracoval jako správce pokladny na různých tankerech. Poté se vrátil do New Yorku a vystudoval na bakaláře psychologie. Po studiu nastoupil do nakladatelství Atlas Comics, z něhož se později staly slavné Marvel Comics. Pracoval jako redaktor pod samotným Stanem Leem. Sám začal publikovat sci-fi a hororové povídky, mezi nimiž byla i *Růže pro Algernon* vycházející z náčrtu scénáře pro komiks a později rozšířená do podoby románu. Roku 1968 podle něj vznikl oceňovaný film *Charly*. Daniel Keyes zemřel roku 2014.

nebyl, neboť je prý spáchal ve stavu nepřičetnosti. Jako vůbec první člověk byl soudem osvobozen a bylo mu nařizeno ústavní léčení. Z toho byl po letech propuštěn na svobodu.

Nějaký čas vedl spořádaný život, ale neměl moc peněz, takže se o nájem dělil se spolubydlícím. Tento spolubydlící jednoho dne zmizel a už se nikdy neobjevil. Pár dnů nato chodil Billy po městě v jeho šatech a platil jeho kreditní kartou. Obviněn z únosu nebo vraždy nebyl i vzhledem k jeho slavnému, notně medializovanému případu. Zmizení spolubydlícího se nevysvětlilo ani v roce Billyho smrti na rakovinu a není objasněno dodnes.

Byl Milligan zločinec, možná i vrah, geniální herec a podvodník, který dokázal oblahnout i lékařské kapacity a slavného spisovatele, autora románu *Růže pro Algernon*? Anebo měl skutečně 24 různých osobností a jako těžký schizofrenik nenesl za jejich jednání odpovědnost? Dnes se odborníci přiklánějí spíše k první možnosti. Jednak se od dob Billyho Milligana žádná další mnohočetná osobnost u jiného pacienta nevyskytla, a za druhé mohl Billy číst *Sybil* a tak trochu si na ni zahrát.

Masonová totiž Schreiberové nakonec přiznala, že si to celé vymyslela. Ale když to autorka sdělila doktorce Wilbuřové, ta jí sdělila, ať o tomto přiznání pomlčí.

Miloš Urban

#

David z Prahy na Mauriciu hrob nemá..

Nathacha Appanah je francouzská spisovatelka, její kořeny ovšem sahají až na vzdálený, exotický ostrov Mauricius, kde se narodila indickým rodičům a kde prožila mládí. V češtině jí zatím vyšla jediná kniha, *Poslední bratr* v překladu Jany Chartier. Autorka její děj zasadila právě na rodný Mauricius, nitky vyprávění ale vedou přes Palestinu až do Prahy. O tomto příběhu malých lidí ve velkých dějinách jsme už psali třeba [zde](#). Teď nám o něco víc prozradila i autorka.

© foto: Andersen

 # Když jsem před lety poprvé četla vaši knihu *Poslední bratr*, musela jsem si dohledat některé historické události, které jsou pro děj zásadní, ale v knížce od začátku zůstávají v pozadí a poněkud záhadné. Jak a kde jste objevila příběh lodí, na nichž se středověkopští Židé za druhé světové války snažili uprchnout do Palestiny, ale někteří skončili na Mauriciu?

Na tento historický fakt jsem přišla úplnou náhodou, při rozhovoru s přítelem, který byl předtím na Mauriciu a zmínil se o tamním židovském hřbitově. Vzpomínám si, že jsem ho přerušila, protože jsem si pomyslela, že jsem se musela přeslechnout. Když mi v hrubých obrysech vysvětlil, co je to za

místo, pocítila jsem nával hněvu i smutku zároveň. Bylo mi 27 let, žila jsem už ve Francii, ale celé dětství a dospívání jsem strávila na Mauriciu. Po cestě vedoucí kolem hřbitova jsem prošla snad tisíckrát, ale vůbec jsem o něm nevěděla. Ve škole, při hodinách dějepisu, se nám učitel o tom místě, o té lodi, o těch Židech ani jedinkrát nezmínil. Mohli jsme tam přece jít a vzdát těm lidem úctu, mohli jsme zjistit, že i náš ostrov, tak vzdálený odevšad, sehrál v tomto konfliktu svou roli.

 # Jak jste sama řekla, pocházíte z Mauricia a vyrostla jste tam. Víte, jestli se něco změnilo a jestli v současnosti vzpomínky na tamní internované Židy nějak žijí? Mezi nimi totiž Rádž, vypravěč vaší knihy, našel svého přítele Davida, kluka z Prahy, který je svým způsobem hlavní postavou příběhu.

Když jsem tam žila, byl tam jen hřbitov, ten jsem ale poprvé navštívila až v roce 2007. Dnes je tam památník věnovaný vězňům z Beau-Bassin, s fotografiemi a suvenýry. Jejich potomci se jim chodí poklonit. Konečně se o jejich památku pečuje. Ředitelka památníku mi řekla, že občas přijdou mladí studenti a chtějí vidět Davidův hrob a ona jim musí vysvětlovat,

že David je fiktivní postava. Myslím ale, že je skvělé, že se mladí lidé o tento román, o tento konkrétní příběh a také o historii s velkým H zajímají.

 # Historické souvislosti, které ve vaší knize hrají zásadní, i když nevyřčenou roli, jsou většinou Čechů zcela neznámé. O podobných událostech by se mělo vědět víc – a umění je nejjednodušší způsob, jak takové informace lidem zprostředkovat. Ale forma vašeho příběhu vychází ze vzpomínek Rádže, který byl v době popisovaných událostí téměř nevědomým dítětem. Čtenář tápe spolu s ním a mnoho souvislostí nechápe. O to víc je jeho vyprávění dojemné a emotivní. A (některé) čtenáře to nutí dohledat si informace a zasadit děj do konkrétnějších souvislostí. Byl to i váš záměr? Nebo jste to při psaní vůbec neměla na mysli?

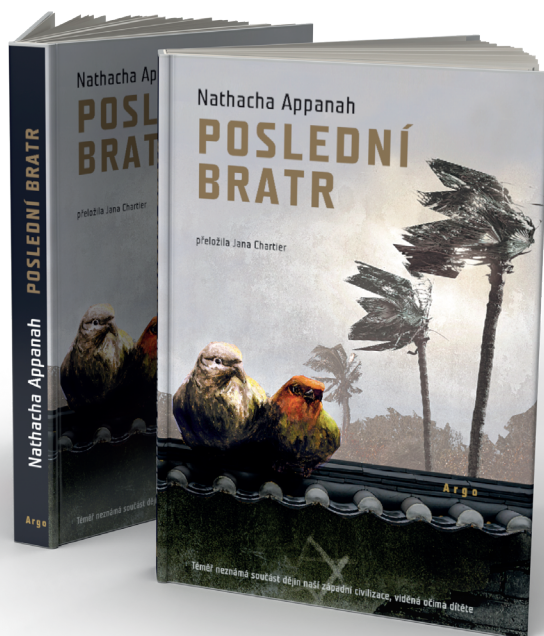
Zdá se mi, že důležitá část každého beletristického díla by měla být věnována hlasu příběhu. Kdo příběh vypráví? Proč je vyprávěn? Jak je vyprávěn? Nechtěla jsem se stát hlasem někoho jiného, nahradit někoho, kdo by ten příběh mohl vyprávět velice osobně – ostatně někteří z bývalých vězňů z Beau Bassin byli stále naživu, měli děti,

rodiny. A tak mě po několika pokusech napadlo, že jistý starý muž bude vzpomínat na své dětství. Vypráví o své nevědomosti, naivitě, nevinnosti, ale jeho hlas je zabarvený melancholií, protože teď už ví...

 # Vaše útlá, ale silná kniha upozorňuje nejen na příběh židovských uprchlíků, ale také na samotný Mauricius, jeho historii a obyvatele. Paralelně s Davidovým příběhem je to příběh velmi těžkého života mauricijských lidí v minulosti. Rádžův pozdější život, kterého se kniha dotýká jen letmo, ukazuje, jak moc se země od druhé světové války změnila. Jak se dnes žije obyvatelům Mauricia?

Tohle je příliš široká otázka. Globalizace znamená, že jen málo věcí zůstává skrytých, a to je dobře. Mauricius je otevřená země, od roku 1968 nezávislá, se svobodným tiskem.

 # ptala se Ivana Tomková

Nathacha Appanah

(* 1973) je francouzsko-mauricijská spisovatelka, která se narodila v indické rodině od 19. století usazené na ostrově Mauricius. Na Mauriciu pracovala jako novinářka a už zde se začala věnovat literární tvorbě, pro kterou si vybrala francouzštinu (jejím rodným jazykem je kreolština). V roce 1998 se přestěhovala do Francie, kde studovala žurnalistiku. Novela *Poslední bratr* získala tři literární ocenění udělovaná čtenáři a byla přeložena do 15 jazyků.

#

Robert Fulghum Půjde o srdce

Na začátku dubna spatřil světlo světa třetí díl *Opravitě osudů* s názvem Tak nemožně zřejmé. U této příležitosti jsme Roberta Fulghuma pozvali do Prahy na Svět knihy a on se sem velmi těšil, nakonec mu to však zdravotní komplikace znemožnily. Alespoň vám proto přinášíme krátký text, který autor původně publikoval na svém blogu.

Pack Creek Ranch, San Juan County, Utah v polovině února 2023 počasí: chladno, silný vítr, menší sněhová bouře – jako by si zima tady u nás chtěla ještě naposledy zařádit

Pokud člověk žije dlouho, málokdy je nemocný a úrazy se mu vyhýbají, začne se považovat za nesmrtelného. Přesně to se mi stalo. Takže když jsem po několika letech přišel na preventivní prohlídku a dozvěděl se, že mám šelest na srdci – později mi diagnostikovali *aortální stenózu* – a potřebuju vyměnit srdeční chlopeň, zareagoval jsem následovně: TAK TO NE, KDEPAK JÁ, to se přece stává jen starým lidem.

Abych to zkrátil – najednou jsem ležel v oblastní nemocnici na ope-

račním sále a tým kardiokovbojů se mi chystal vjet do tepajícího srdce a udělat tam, co bylo potřeba. A učinili tak.

Chlopeň byla z krávy, ne z prasete. Jsem teď tak trochu kráva. Zaznamenal jsem jediný vedlejší účinek: včera cestou z města jsem měl chuť zabučet pokaždé, když jsem nějakou uviděl. A hned jsem to taky udělal. Krávy mě ignorovaly.

Ještě před několika lety by si operace vyžádala hodně velký zásah do hrudníku – museli by mi rozříznout hrudní kost a jít na to s pořádným náčiním. Dnes je to jinak. Díky anestezii jsem vystoupil ze svého těla a chirurgové mi zavedli katétry do třísla, stehenní tepnou se dostali až do tlukoucího srdce a vyměnili chlopeň. Už za chvíli jsem pak byl na pooperačním pokoji a sestřička mi šfouchala do ramene se slovy: „Dýchejte zhluboka.“ A když jsem to dokázal, bylo jasné, že zase funguju.

Hned druhý den jsem jel domů – přes hory jsem se vrátil do Moabu. A jsem zpátky. S novou chlopní, která zřejmě přežije všechno ostatní, co ve mně je. WOW!

Líčím to tu stručně, v povznesené náladě a s lehkým srdcem.

Rozhodně ale nechci nijak umenšovat význam sofistikovaných lékařských postupů a šikovnost chirurgů, protože bez nich by to vůbec nebylo možné. Za poskytnutou péči a léčbu všem náležejí můj hluboký obdiv a vděk.

Na té operaci však bylo něco snového, takže mi přijde, že se to snad ani nestalo. Žádná bolest ani úzkost, ba ani vzpomínka na to, k čemu došlo. Několik týdnů mě ještě budou sledovat a pak se budu moct vrátit ke svému takzvaně normálnímu životu.

Večer po operaci, když už anestezika přestala účinkovat, jsem si řekl, že to pořádně promyslím. Jestli všechno půjde dobře – a nezdá se, že by tomu snad mělo být jinak –, možná budu žít ještě déle, než jsem si představoval. Přece mám pumpu pulzující asi sto tisíckrát za den.

Jak teď budu žít?

Zavřel jsem oči. A myslel jsem na tohle (doslova):

Jestliže mám oční víčka, tak proč nemám ušní víčka? Nebo nosní víčka?

Bolí mě zadek – tam, kde jsme někdy během evoluce podle všeho mívali ocas. Proč nám zmizel? Rád bych měl chápavý ocas, bylo by to

moc šikovné. A chtěl bych natáčet uši jako jelen nebo králík.

Kousek ode mě byla sestřička a zeptala se, čemu se směju. Řekl jsem jí, že by hloubce mého mudrování nevěřila.

Převyprávěl jsem jí to. Nevěřila. Ale zasmála se.

Říkám vám čistou pravdu, hlavně o tom jejím smíchu.

A vlastně je to odpověď na tu velkou otázku, o které jsem chtěl popřemýšlet: Jak budu žít dál?

Odpověď: V podstatě stejně jako dosud.

Půjde o srdce.

Přeju si všechno nejlepší k Valentýnu.

A jede se dál!

Robert Fulghum

přeložili Lenka Fárová a Jiří Hrubý

#mojeargo

#mojeargo

na vlnách

Podcast o knihách a lidech, kteří jimi žijí.

©2023 #mojeargo

Adresa:
Nakladatelství Argo
Miličova 13
Praha 3
130 00

Vydání:
červen 2023 / letní číslo
občasník

Redakce Anežka Dudková

Sazba, grafická úprava a fotografie:
Jan Křikava – www.jankrikava.com

Kontakt:
argo@argo.cz
www.argo.cz
www.facebook.com/argo.cz

fotografie na obálce © Jan Křikava

40

METRONOME PRAGUE
MUSIC AND ARTS FAIR
22-24 6 2023

JAMIROQUAI

ZAZ • M83

DAVID KOLLER

QUEENS ORCHESTRA

MONKEY BUSINESS SPEXIAL

GUESTS BÁRTA, KLEMPÍŘ, VIKTOŘÍK (J.A.R.)

MIDI LIDI & LACO LUČENIČ

JANA KIRSCHNER

AND MANY MORE...

PODCASTY

DEBATY

WORKSHOPY

NEZISKOVKY

PROJEKCE

DIVADLO

VSTUPENKY
A UBYTOVÁNÍ
NA **METRONOME.CZ**

Produced by:

Generální mediální partner:

Za podpory hlavních partnerů:

Hlavní mediální partneři:

41

